

Presentació

La qüestió de la relació entre comunicació i educació no és un interrogant més entre d'altres que el pedagog es planteja, sinó més aviat una de les seves preocupacions fonamentals. La pedagogia tracta de l'home i no és possible abordar el problema de la realitat humana al marge de la comunicació. En aquest punt estan d'acord totes les tendències pedagògiques actuals, des de la cibernètica fins a la teoria crítica passant per les diferents modalitats hermenèutiques.

És per això que hem volgut dedicar un número monogràfic a les relacions entre aquests dos conceptes. Ara bé, tant l'àmbit disciplinar de l'educació com el de la comunicació es constitueixen com a realitats multidimensionals que poden ésser abordades en una gran diversitat d'aspectes i amb enfocaments diferenciats. La impossibilitat d'abastar tots dos camps en la seva totalitat fa que els objectius que es planteja aquesta revista siguin necessàriament modestos. D'altra banda, és aquesta mateixa amplitud conceptual la que permet que les aportacions dels articles presentats siguin enriquidores al mateix temps que diverses.

Hem estructurat aquest número en tres seccions diferenciades. En un primer bloc trobem tota una sèrie d'articles que fan referència als aspectes filosòfics, biològics i sociològics que palesen l'educació i la comunicació. Així *Octavi Fullat* ens parla de la "comunicació impossible" entre el docent i el discent. *Thomas Luckmann* aborda el problema dels actes en la vida quotidiana i del seu significat, intentant trobar les claus hermenèutiques que permetin accedir al nucli de les relacions socials i comunicatives en el "món de la vida". *Anna Pagès*, per la seva banda, ens ofereix una visió de la comunicació educativa des de l'enfocament hermenèutic com un "llarg esforç de comprensió". En una perspectiva biològica, *Josep M^e. Asensio* analitza la necessitat dels individus de comunicar-se en tant que l'únic mitjà per aconseguir els seus objectius. Per últim, *Joan-Carles Mèlich* i *Marius Martínez* entenen que la relació avaluativa és un procés d'objectivació que defineix la interacció antropològica que es produïx a l'escola.

El segon bloc d'articles es centra en les relacions comunicatives que es produeixen en l'àmbit de l'educació no formal. El primer article, escrit per *Jaume Sarramona*, es refereix als processos de comunicació que es donen a l'ensenyament a distància. El segon, a càrrec de *Xavier Ucar*, parla del teatre com a metodologia de formació que permet ampliar els registres comunicatius de les persones.

L'últim bloc d'articles analitza la comunicació en l'àmbit dels processos d'ensenyament-aprenentatge que es produeixen en els contextos escolars. L'article de *Guillem Bou* tracta els problemes de comunicació docent-discent a la llum dels principis psicopedagògics i en el marc de la Reforma de l'ensenyament. *M^o. Lluïsa Fabra* presenta una investigació en la que pretèn veure la incidència del gènere en les interrelacions comunicatives que s'estableixen en les aules dels centres d'ensenyament secundari. Finalment, *Antonio Galindo*, avalua els intercanvis educatius en relació al model de transmissió verbal que aquells utilitzen, detectant així errors d'aprenentatge d'alt valor comunicatiu.

Confiam que aquest número d'*Educar* contribueixi a il·luminar un debat pedagògic que es produeix no només entre els especialistes universitaris, sinó també entre els mestres i professors que, avui més que mai, tenen al seu davant el gran repte de l'èxit de la Reforma educativa.

J.C. Mèlich
X. Ucar